

FERRER i GIRONÈS, Francesc.
Els moviments socials
a les comarques gironines.
Diputació de Girona
i AIGSA, 1998. 469 pàg.

Un compendi d'història social

El llibre de Francesc Ferrer vol ser una síntesi dels moviments socials de les nostres comarques des del segle XVIII fins al 1990. Abraça, per tant, gairebé tres segles. El llibre s'estructura en onze capítols, de manera cronològica. En cada capítol se segueix una exposició temàtica semblant, i, després d'una petita introducció, s'analitzen els sindicats, els conflictes laborals, les condicions de les classes populars i l'associacionisme extrasindical. Els diferents capítols comprenen períodes històrics definits, cada un, per algun fet rellevant. Així, després de cercar els orígens del moviment obrer, se centra en els anys de la I Internacional, que coincidí amb la revolució de 1868. L'època de la restauració borbònica

inclou els tres capítols següents, marcats per la lluita per la jornada de vuit hores i l'eclosió del sindicalisme revolucionari a començaments d'aquest segle. La dictadura de Primo de Rivera, moment de crisi del moviment obrer, la II República i el franquisme constitueixen els tres capítols següents. El treball conclou amb l'arribada de la democràcia i la dècada dels vuitanta.

L'obra de Francesc Ferrer vol omplir un buit important, com és fer un estudi global dels moviments socials contemporanis a Girona. La matèria, amplíssima, ha estat objecte d'estudis parcials, citats per l'autor al llarg de l'estudi, però mancava donar una visió de conjunt. Aquest és l'objectiu del

llibre. L'autor ho fa amb un gran desplegament de dades, obtingudes de les fonts més diverses. Aquest és un dels aspectes més interessants del treball, ja que obre el camí a futures investigacions, més exhaustives, sobre les diferents èpoques analitzades en l'obra. Aquest, més que un punt i final en la investigació dels moviments socials, ha de ser un punt i seguit, una eina de capçalera per indagar més sobre la nostra història social, la que afecta un major nombre de persones.

Joan Surós

Partinuples. Précis sur la romance catalane. Histoire du vaillant chevalier Tiran le Blanc (Facsimils d'unes desconegudes impressions franceses de 1779 i 1783).
Edició i pròleg a cura de Pep Vila.
Girona, Patronat Francesc Eiximenis.
Diputació de Girona/U.C.E.T., 1997,
130 pàg.

Català als salons éclairés

LA BIBLIOTHEQUE UNIVERSELLE des Romans, una publicació periòdica —setze números l'any— editada a París entre 1775 i 1789, va fer dos lliuraments de gran interès per a la historiografia literària catalana. La revista consistia en una antologia de textos narratius francesos i forasters —traduïts al francès— de tots els temps, al més sovint abreujats, encapçalats per una presentació. Al desembre de 1779 va aparèixer un resum del *Livre du déterminé chevalier le comte de Partinuples* a partir d'una edició castellana de 1513. El pòrtic recollia un malentès fenomenal: creien que l'original era català, del segle XIII, però, en no haver-se pogut fer amb cap exemplar d'una pretesa edició feta a Tarragona al 1488, partien de la tra-

ducció castellana, quan, de fet, l'original era francès (*Partinopeus de Blois*, s. XII) i havia estat traduït al castellà a principi del segle XVI; finalment, d'aquesta versió castellana, se'n va fer la traducció al català (Tarragona 1588), la qual va tenir una fortuna editorial enorme: se'n coneixen més de vint edicions fins al segle XIX. Deixem-ho estar perquè allò que ens interessa aquí és el *Précis sur la romance catalane*, inserit com a presentació a la versió del *Partinuples*.

El segon lliurament, d'octubre de 1783, consistia en una versió molt resumida —64 pàgines!— del *Tirant*, feta a partir de la traducció francesa setcentista atribuïda al comte de Caylus. Entre els estudiosos del nostre país, ningú no en sabia res de

res. En Pep Vila ho ha descobert i, en aquests anys «tiranians» de congressos saberuts i iniciatives d'aparat, la contribució del nostre *outsider* és important. En aquest volumet ens proporciona ambdues notícies, comentades per menut en el proemi, previ a la reproducció facsimil del *Précis* i de la versió del *Tirant*. No és una descoberta espectacular, certament, per tal com els textos francesos provenen de fonts ja conegudes, però convé remarcar l'interès, i fins la sorpresa, de conèixer la difusió d'un compendi sobre la llengua i la literatura catalanes i un resum del *Tirant* en una publicació de gran divulgació entre el públic il·lustrat francès de finals del Set-cents.

Pep Balsalobre